

РЕГИОНАЛЬНЫЙ СОВЕТ ПО РАЗВИТИЮ АТО ГАГАУЗИЯ

РЕШЕНИЕ
№ 2/4
от 13.10.2020 г.

«Информация об оценке воздействия проектов, финансируемых из средств НФРР.»

В соответствии п. f), ч.6, ст. 7 Закона РМ № 438 от 28.12.2006 г. «О региональном развитии в Республике Молдова», руководствуясь ч.6, п.16 Постановления Правительства РМ №127 от 08.02.2008 г. «О мерах по выполнению Закона №438-XVI от 28.12.2006 года», Региональный совет по развитию АТО Гагаузия решил:

1. Принять к сведению Отчёт об оценке воздействия проекта «Развитие инфраструктуры и подъездного пути для бизнес-инкубатора г. Чадыр-Лунга» (Приложение №1).
2. Принять к сведению Отчёт об оценке воздействия проекта «Обустройство территории и подключение к коммунальной инфраструктуре и подъездным путям промышленного парка мун. Комрат» (Приложение №2).
3. Решение вступает в силу со дня утверждения.

**Председатель Регионального
Совета по развитию АТО Гагаузия
Ирина ВЛАХ**

**Секретарь Регионального
Совета по развитию АТО Гагаузия
Валерий ЯНИОГЛО**

Raport de evaluare a impactului proiectului		
Denumirea proiectului:	Dezvoltarea ifrastructurii și accesului rutier la incubatorul de afaceri din mun. Ceadr-Lunga	
Codul proiectului:	1727	
Data evaluării:	27.07.2020 – 14.09.2020	
Regiunea de Dezvoltare:	UTA Găgăuzia	
Apelul:	2016	
Prioritatea SDR:	Creșterea economică echilibrată și sporirea competitivității regiunii.	
Domeniul de intervenție:	Dezvoltarea infrastructurii de afaceri.	
Solicitantul:	Primăria or. Ceadr-Lunga	
Beneficiari:	Populația or Ceadr-Lunga (22,8 mii locuitori); Agenți economici din regiune; Populația localităților învecinate; (40,0 mii locuitori)	
Bugetul total al proiectului/programului, mii lei:	10822,76 mii lei	
Suma alocată din FNDR, mii lei:	10711,76 mii lei	
Contribuția Solicitantului, mii lei:	111,76 mii lei	
Alte surse, mii lei:	-	
Buget valorificat, mii lei	9 627,65 mii lei (din FNDR)	
Raportor (numele, prenumele, funcția)	Alexandr Gheorghita – specialist secția monitorizare și evaluare din cadrul ADR UTA Găgăuzia	
Supervizor (numele, prenumele, funcția)	Nicolai Sacali – Șef secție monitorizare și evaluare din cadrul ADR UTA Găgăuzia	
Coordonat (numele, prenumele, funcția)	Valerii Ianioglo – Director al ADR UTA Găgăuzia	
Criteriile de evaluare	Analiza performanței	
1. Relevanța	Ponderea maximală a criteriului - 10%	Ponderea atribuită criteriului - 8%

<p>În ce măsură obiectivul general și obiectivele specifice ale proiectului contribuie la implementarea politicii de dezvoltare regională sau alte politici/documente strategice sectoriale relevante (spre exemplu: SNDR, SDR, strategiile de dezvoltare social-economică a localității / raionului, planurile de acțiuni, etc.)?</p>	<p>Proiectul se încadrează în prioritățile și măsurile stabilite în ”Strategia de Dezvoltare Regională a Regiunii de Dezvoltare UTA Găgăuzia 2017-2020” și contribuie la realizarea priorității 2 „Creșterea economică echilibrată și sporirea competitivității regiunii”, și a măsurii 2.1 „Crearea infrastructurii și condițiilor favorabile pentru dezvoltarea afacerilor”.</p> <p>Conform domeniilor de intervenție stabilite în cadrul apelului de propuneri de proiecte lansat de către MDRC în anul 2016, proiectul a fost depus pentru domeniul de intervenție 4 ”Dezvoltarea infrastructurii de afaceri”.</p> <p>De asemenea, proiectul se încadrează în prevederile planului de acțiuni pentru implementarea ”Strategiei de dezvoltare social-economică a or. Ceadâr-Lunga 2017-2022”, în cadrul căreia una dintre direcțiile strategice prioritare ține de modernizarea infrastructurii locale, iar obiectivul specific 2.2 se referă la reabilitarea infrastructurii de transport. Printre sectoarele prioritare este stabilit și sectorul vizat de proiect: strada S. Lazo cu lungimea de 1,2 km.</p>
<p>În ce măsură conținutul proiectului corespunde necesităților specifice ale grupurilor țintă?</p>	<p>În proiect sunt stabilite grupurile țintă, necesitățile acestora și modul cum proiectul răspunde acestor necesități. Astfel grupurile țintă identificate sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Agenții economici din regiune, care beneficiază prin faptul că este îmbunătățit accesul către clădirea incubatorului, se creează accesul către business-parcul care este preconizat a fi organizat pe teritoriul aferent incubatorului de afaceri. De asemenea, populația va avea acces îmbunătățit către agenții economici rezidenți. -Populația or. Ceadâr-Lunga, care va avea posibilitatea accesării serviciilor oferite de agenții economici rezidenți ai incubatorului de afaceri. De asemenea populația orașului beneficiază prin faptul că se reduce timpul de deplasare a ambulanței, deoarece pe strada S. Lazo este situat punctul asistenței medicale de urgență. -Populația din localitățile învecinate, prin faptul că se va îmbunătăți accesul la serviciile oferite de către agenții economici rezidenți. <p>Se remarcă faptul că în cererea de finanțare grupurile țintă specificate nu sunt cuantificate. Se estimează</p>

	<p>doar numărul total al potențialilor beneficiari, aproximativ 40000 cetățeni. Acest fapt face dificilă evaluarea impactului real asupra grupurilor țintă. Se recomandă, pe măsura posibilităților de a cuantifica grupurile țintă vizate în proiect.</p>
<p>Există un cadru logic al proiectului? Care este calitatea acestuia. Intervenția logică este clară ?</p>	<p>Cererea de finanțare a proiectului conține cadrul logic care întrunește elementele necesare conform Instrucțiunii pentru utilizatori aprobată prin decizia CNCDR Nr 4/16 din 10 martie 2016. Obiectivul general al proiectului este formulat în felul următor: ”Reparația capitală a sectoarelor de drum din strada S. Lazo și strada Bulgară”. Formularea respectivă este proprie mai degrabă pentru o activitate și nu pentru obiectivul general al proiectului.</p> <p>În ce privește obiectivele specifice, se remarcă că matricea logică conține doar 2 (<i>conform limitărilor impuse în formular</i>) din 7 obiective specifice descrise în cererea de finanțare. Între obiectivele specifice formulate (<i>OS1: Creșterea numărului de agenți economici din regiune; OS2 Crearea locurilor de muncă</i>) și acțiunile descrise în cadrul logic nu există o legătură evidentă și acestea nu duc direct la realizarea obiectivelor specifice.</p> <p>La nivel de rezultate, sunt descrise 4 rezultate așteptate: Crearea locurilor de muncă; Sporirea atractivității investiționale a regiunii; Promovarea producției și serviciilor genților economici rezidenți; Sporirea calității serviciilor asistenței medicale de urgență. Doar pentru rezultatul 1 și 2 sunt stabiliți indicatori de rezultat cuantificați.</p> <p>Activitățile descrise în matrice se referă exclusiv la componenta de infrastructură a proiectului. Nu este explicit descris cum acestea contribuie la realizarea obiectivelor specifice ale proiectului. Totuși se remarcă că activitățile descrise în cadrul logic au fost realizate în conformitate cu planul de acțiuni.</p> <p>Se recomandă pentru inițiativele ulterioare ca beneficiarul să atragă atenția la modalitatea de formulare și completare adecvată a matricei logice în conformitate cu rigorile impuse.</p>

<p>Indicatorii stabiliți la nivel de obiective, rezultate și produse corespund criteriilor SMART?</p>	<p>La nivelul obiectivelor specifice, sunt explicit formulați indicatorii doar pentru unul dintre obiective care ține de creșterea numărului agenților economici (de la 15 în anul 2016, la 35 de rezidenți după finalizarea proiectului).</p> <p>La nivel de rezultate, sunt stabiliți indicatorii doar pentru 2 din 4 rezultate așteptate: Numărul de locuri de muncă create (de la 64 în 2016 la 160 la finele implementării proiectului) și sporirea atractivității investiționale (de la 340 mii lei alocați de APL în anul 2016, la 15000 mii lei investiții atrase pentru crearea Business parcului).</p> <p>La nivel de produse, nu sunt stabiliți indicatori relevanți cum ar fi spre exemplu lungimea sectorului de drum reparat, numărul acceselor în curți reparate ș.a. Sunt stabiliți indicatori ce țin de asigurarea durabilității proiectului: de la 30 mii lei alocați pentru întreținerea drumurilor în 2016, până la 70 mii lei în anul 2017.</p>
<p>În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație în procesul de elaborare/planificare a programului/proiectului?</p>	<p>În proiect este efectuată analiza riscurilor. În același timp pentru unele riscuri care țin de asigurarea durabilității proiectului nu sunt stabilite măsuri clare de atenuare a impactului.</p> <p>În matricea logică au fost analizați principalii factori externi (ipoteze) care sunt pe măsură să afecteze implementarea proiectului. Ipotezele au fost analizate suficient.</p>
<p>Au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?</p>	<p>În procesul de implementare a proiectului au intervenit un șir de factori care au generat schimbări în proiectul tehnic inițial. Astfel, s-a constatat necesitatea excluderii unor lucrări ce țin de montarea canalizării pluviale de la PC1+83 până la PC6+60 (<i>Acord adițional nr.1 din 19.06.2018</i>). De asemenea au fost incluse unele lucrări care inițial nu au fost prevăzute în documentația de proiect :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Au fost supuse modificării soluției tehnice pentru sistemul de scurgere a apelor pluviale de la PC 1+83 până la PC 6+60; - Lucrări de armare a canalului de scurgere a apelor pluviale (lucrări omise din proiectul inițial); - Suplimentarea lucrărilor de așternere a stratului de pietriș sub bordură precum și necesitatea

	<p>suplimentării stratului de pietriș pentru fundația drumului la PC 9+50 până la PC 10+00;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lucrări suplimentare de reparație a accesului din str. Frunze. - Tratament bituminos de la PC 6+50 până la PC 8+00 precum și tratamentul bituminos a acceselor (tipul 2) - Modificarea soluției de proiect ce ține de construcția canalului de scurgere a apelor pluviale din str. Budjac: betonul monolit a fost înlocuit cu elemente prefabricate din beton armat. <p>Modificările respective au servit ca bază pentru încheierea unui nou contract de antrepriză prin procedura de negociere fără publicarea prealabilă a unui anunț de participare (<i>Contract nr. 03/P/18 din 19.06.2018</i>)</p> <p>Din cauza modificării deciziilor tehnice, de către autorul de proiect au fost excluse un șir de lucrări care nu necesită de a fi executate, și anume reparația îmbrăcămintei rutiere pentru o stradă laterală și o parte din lucrările de montare indicatoarelor de circulație rutieră (<i>Acord adițional nr.3 din 20.12.2019</i>)</p> <p>De asemenea de către autorul de proiect au fost excluse lucrările de montare a căminului de scurgere a apelor pluviale din beton monolit care nu necesitau de a fi executate (<i>Acordul adițional nr.1 din 20.12.2019</i>)</p> <p>Modificările operate în documentația de proiect nu au afectat atingerea rezultatelor stabilite în proiect (1250 m. de drum reabilitat), ci doar au contribuit la îmbunătățirea infrastructurii construite.</p> <p>În urma modificărilor operate în documentația de proiect, costul lucrărilor de construcție s-a diminuat de la 9 757 572,64 lei inclusive TVA până la 9 590 078,74 lei inclusiv TVA, realizându-se o economie de mijloace financiare în sumă de 177494 lei.</p>		
2. Eficienta	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;">Ponderea maximală a criteriului - 20%</td> <td style="width: 50%; padding: 5px;">Ponderea atribuită criteriului - 15%</td> </tr> </table>	Ponderea maximală a criteriului - 20%	Ponderea atribuită criteriului - 15%
Ponderea maximală a criteriului - 20%	Ponderea atribuită criteriului - 15%		

<p>Au fost alocate suficiente resurse în proiect pentru a asigura atingerea obiectivelor/ rezultatelor propuse? Au fost acestea utilizate în mod adecvat/optim?</p>	<p>Finanțarea proiectului a fost inițiată în anul 2017. Prin Decizia CNCDR nr. 1/17 din 27.01.2017, proiectul „Dezvoltarea infrastructurii și accesului rutier la incubatorul de afaceri din or. Ceadâr-Lunga” a fost acceptat spre finanțare din FNDR cu costul total de 10711,77 mii lei.</p> <p>În urma procedurii de licitație, din 05.05.2017, a fost încheiat contractul de antrepriză între ADR UTAG Găgăuzia, Primăria or. Ceadâr Lunga și SRL ”Credo Industry”, pentru lucrările de reparație a străzii S. Lazo Suma contractată pentru reparația a 1,2 km de drum varianta asfaltată, a fost stabilită de 9 757,57 mii lei inclusiv TVA. Durata executării lucrărilor contractate a fost stabilită de 12 luni calendaristice.</p> <p>În urma modificărilor operate în documentația de proiect (<i>vezi compartimentul precedent</i>), Costul lucrărilor a fost diminuat până la 9 590,07 mii lei inclusiv TVA.</p> <p>În cadrul proiectului, au fost contractate servicii de supraveghere tehnică. Valoarea inițială a serviciilor contractate constituie 32,88 mii lei. Valoarea finală, conform serviciilor prestate a constituit 33,56 mii lei.</p> <p>De asemenea au fost contractate serviciile de executare a panourilor informaționale (2 panouri) în sumă de 4000 lei.</p> <p>Astfel, costul total al proiectului a constituit 9627,65 mii lei.</p> <p>Se constată că resursele alocate au fost suficiente pentru a atinge obiectivele și rezultatele propuse în proiect. A fost realizată o economie de resurse financiare comparativ cu suma solicitată inițial în cererea de finanțare (în cererea de finanțare a fost solicitată suma de 10 711,77 mii lei, iar costul final al proiectului a constituit 9 627,65 mii lei).</p>
<p>A fost respectat planul de implementare? Activitățile au fost implementate la timp?</p>	<p>Conform cererii de finanțare perioada de implementare a proiectului a fost stabilită de 12 luni. Din considerente obiective, perioada de implementare nu a fost respectată. Astfel, decizia de finanțare a proiectului a fost luată de către CNCDR la data de 27.01.2017. ADR a semnat contractul de finanțare a proiectului la data de 23.03.2017. Licitația publică pentru achiziționarea lucrărilor de construcție a fost lansată la data de 14.04.2017. În urma licitației, la data</p>

	<p>de 19.06.2017 a fost încheiat contractul de antrepriză cu compania de construcție SRL ”Credo Industry”. Perioada de execuție a lucrărilor conform contractului constituie 12 luni. Autorizația de construcție a fost emisă la data de 26.06.2017. În perioada de executare a lucrărilor a avut loc o pauză tehnologică pentru perioada de iarnă din 22.01.2018 până la 02.04.2018. Prin scrisoarea Nr. 55/18 din 03.09.2018 Antreprenorul general a informat ADR despre finalizarea lucrărilor de construcție. Recepția la terminarea lucrărilor a avut loc la data de 20.09.2018. Respectiv, perioada de execuție a lucrărilor nu a depășit 12 luni conform prevederilor contractului. Perioada integrală de implementare a proiectului (de la semnarea contractului de finanțare din 23.02.2017 până la transmiterea costurilor investiționale la data de 29.08.2019) a constituit 2 ani și 7 luni.</p> <p>Se recomandă aplicantului evaluarea obiectivă a termenilor de implementare a proiectelor incluzând termeni realiști pentru toate etapele de implementare a proiectului și având în vedere că etapa pregătitoare a proiectului (elaborare și semnarea contractului de finanțare, elaborarea caietelor de sarcini pentru achiziții și desfășurarea procesului de achiziții poate dura 3 luni sau chiar mai mult).</p>
<p>Care au fost produsele proiectului obținute? Au fost acestea calitative și livrate în timp, precum și conform bugetului alocat?</p>	<p>Principalele produse obținute în cadrul proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Drum local renovat cu lungimea de 1,265 m. (pat din nisip, strat de pietriș 25 cm.; beton asfaltic agregat mare-6cm.; beton asfaltic agregat mărunț – 4 cm.) - Trotuare reabilite cu lungimea de 1230 m. - Sistem de evacuare a apelor pluviale modernizat, pe un sector de 640 m. - Amenajate 10 accese la drumurile laterale. - Amenajate 107 accese în curți. <p>Toate produsele planificate în proiect au fost livrate conform graficului de execuție a lucrărilor și în limita bugetului alocat.</p> <p>În urma examinării la fața locului a infrastructurii rutiere renovate, se constată că aceasta este menținută în stare bună. Din sursele APL, după finalizarea proiectului, în anul 2018 au fost instalate indicatoarele rutiere și efectuat marcajul rutier. Se</p>

	recomandă a reînnoi marcajul rutier care la momentul vizitei de evaluare are un grad de uzură avansat.	
3. Eficacitatea (Rezultativitatea)	Ponderea maximală a criteriului - 20%	Ponderea atribuită criteriului - 17%
Care sunt rezultatele obținute până în prezent în urma implementării programului/proiectului (în conformitate cu indicatorii stabiliți), precum și nivelul de calitate a acestora?	<p>Ca urmare a implementării proiectului și în conformitate cu indicatorii de bază stabiliți, au fost obținute următoarele rezultate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A crescut numărul locurilor de muncă create în cadrul incubatorului de afaceri, de la 64 locuri de muncă în anul 2016 până la 172 locuri de muncă în anul 2020 - S-a majorat numărul rezidenților incubatorului de afaceri de la 15 companii în anul 2016 până la 16 companii în anul 2020. De remarcat faptul că se atestă o fluctuație a numărului de rezidenți în perioada 2016-2020 (2016-15 rezidenți; 2017-20 rezidenți; 2018-21 rezidenți; 2019-18 rezidenți; 2020-16 rezidenți). Aceasta este legat de faptul că incubatorul de faceri oferă condiții de incubare pentru companii pentru o perioadă de 3 ani, după care acestea părăsesc incubatorul de afaceri. La moment, incubatorul de afaceri este utilizat în proporție de aproximativ 80% dispunând de spații pentru amplasarea a maxim 3 rezidenți. - Numărul populației care are acces îmbunătățit la serviciile incubatorului de afaceri constituie 22800 cetățeni. - S-a majorat intensitatea transportului pe sectorul renovat, de la 6000 vehicule lunar până la 8000 vehicule lunar. De menționat că după renovarea sectorului de drum, au fost deschise 2 rute de transport public care circulă pe strada "S Lazo" și asigură conectivitatea cu centrul orașului. - A fost îmbunătățit accesul către centrul medicilor de familie care deservește microraioul respectiv (circa 3000 cetățeni). <p>De asemenea, drumul renovat facilitează activitatea agenților economici rezidenți ai incubatorului de afaceri și îmbunătățește accesul cetățenilor către serviciile prestate de către acești agenți economici. Din discuțiile cu agenții economici rezidenți se constată că în perioada de după reparația drumului a crescut numărul clienților (întreprinderea de producție a ferestrelor din termopan, confecționarea</p>	

	<p>produselor publicitare, frizerie ș.a.): Unul dintre agenții economici intervievați a declarat că existența drumului de acces renovat a fost unul dintre principalii factori care l-au motivat să devină rezident al incubatorului de afaceri.</p>
<p>Toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile proiectului?</p>	<p>De rezultatele proiectului din plin beneficiază toate grupurile țintă specificate în proiect.</p> <p>Agenții economici din aria de intervenție au obținut posibilitatea de a-și realiza chestiunile de afaceri mai rapid și mai eficient prin reducerea timpului și distanței de parcurgere către punctele de interes. De asemenea este îmbunătățit accesul pentru clienții serviciilor prestate de întreprinderile rezidente ale incubatorului de afaceri. De menționat că datorită existenței drumului de acces renovat, APL Ceadâr-Lunga au reușit să atragă un proiect foarte important pentru dezvoltarea afacerilor – construcția unui centru de ambalare a mierii care se preconizează a fi construit pe teritoriul aferent incubatorului de afaceri. Proiectul urmează a fi finanțat de către USAID. Costul proiectului 1500 mii lei</p> <p>Populația din mun. Ceadâr-Lunga, utilizează activ infrastructura rutieră renovată deoarece aceasta este cale de acces atât către serviciile incubatorului de afaceri cât și acces către zona centrală a orașului în care sunt concentrate serviciile publice.</p> <p>A crescut considerabil nivelul securității circulației rutiere în urma reparației părții carosabile și instalării semnelor de circulație rutieră.</p> <p>În rezultatul amenajării trotuarelor a crescut nivelul de securitate a pietonilor care se deplasează în zona respectivă. De asemenea, a fost îmbunătățit considerabil aspectul exterior al străzii S. Lazo.</p> <p>Datorită accesului îmbunătățit la drum, peste 3000 de cetățeni din or. Ceadâr Lunga beneficiază de servicii de asistență medicală prestate de centrul medicilor de familie situat pe strada ”S. Lazo”.</p>

<p>În ce măsură sistemul de MBR¹ aplicat a contribuit la un proces de luare de decizii eficient?</p>	<p>În vederea monitorizării proiectului, de către liderul de proiect a fost desemnat un manager local. Din partea ADR, de asemenea a fost delegat un specialist responsabil pentru proiectul respectiv. La etapa de pregătire pentru implementare managerul de proiect și specialistul din cadrul ADR au actualizat bugetul proiectului și au stabilit principalii indicatori de produs și de rezultat.</p> <p>După contractarea lucrărilor de construcție, a fost actualizat graficul de execuție a lucrărilor care a servit ca instrument de monitorizare pe parcursul întregii perioade de implementare. Din analiza documentelor (<i>procesele verbale ale ședințelor de lucru, acte de constatare</i>), se constată că deciziile care au fost luate în cadrul proiectului și care au dus la modificări ale soluțiilor tehnice stabilite inițial, au fost luate cu implicarea tuturor părților implicate în proiect și a specialiștilor tehnici. Aceste decizii au fost necesare și oportune pentru soluționarea problemelor apărute pe parcursul implementării proiectului.</p> <p>În vederea monitorizării permanente a activităților realizate, managerul de proiect și supraveghetorul tehnic au prezentat săptămânal informația operativă cu privire la lucrările realizate și la impedimentele întâmpinate. Aceste rapoarte au servit ca temei pentru organizarea ședințelor de lucru în teren în vederea identificării soluțiilor pentru problemele identificate. Specialiștii din cadrul ADR în perioada de implementare a proiectului au efectuat peste 40 de vizite de monitorizare în teren.</p> <p>Se constată că sistemul de monitorizare existent a contribuit la aprobarea operativă unor decizii care au dus la depășirea problemelor identificate și atingerea indicatorilor de produs și de rezultat stabiliți.</p>
<p>A fost aplicat un mecanism de management al riscurilor? Cât de efectiv a fost aplicat acesta în atenuarea riscurilor?</p>	<p>În cererea de finanțare au fost identificate un șir de riscuri politice, financiare și operaționale care au fost descrise în matricea riscurilor. Se constată că nu toate riscurile identificate sunt relevante pentru proiectul respectiv. De exemplu unul dintre riscurile identificate ține de ”lipsa finanțărilor externe (<i>granturi, credite, fonduri</i>)”. Acesta nu este un risc relevant, deoarece</p>

¹ Sistemul de monitorizare și evaluare bazat pe rezultate

	<p>proiectul nu a prevăzut ca sursă de finanțare mijloace financiare externe. Totodată, unele riscuri care au apărut pe parcursul implementării proiectului nu au fost identificate din start. Un astfel de risc ține de elaborarea necalitativă a documentației de proiect. Acest risc s-a manifestat în proces de implementare și a necesitat acțiuni de mitigare prin actualizarea proiectului pe parcursul perioadei de implementare.</p> <p>Se constată faptul că deși matricea riscurilor a fost elaborată la etapa elaborării propunerii de proiect, aceasta nu a fost actualizată pe parcursul implementării proiectului prin includerea riscurilor manifestate și măsurile corespunzătoare pentru diminuarea impactului.</p>	
<p>În ce măsură rezultatele obținute au contribuit la atingerea obiectivelor proiectului?</p>	<p>Renovarea drumului către incubatorul de afaceri din or. Ceadâr-Lunga a contribuit la atingerea obiectivelor stabilite în proiect. Astfel, conform obiectivelor stabilite, a crescut numărul agenților economici rezidenți de la 15 în anul 2016 până la 16 întreprinderi în anul 2020 (de remarcat că în perioada post implementare numărul de întreprinderi s-a ridicat până la 21 de întreprinderi incubate în anul 2018); a crescut numărul locurilor de muncă de la 64 în anul 2016 până la 172 în anul 2020; a fost asigurat accesul cetățenilor către centrul medicilor de familie. În perioada 2017-2020 de către agenții economici incubati (90 de agenți economici rezidenți care au activat în perioada respectivă în incinta incubatorului) au fost achitate impozite în bugetul de stat în valoare de aproximativ 6000 mii lei.</p> <p>De asemenea s-a schimbat considerabil aspectul exterior al zonei și a crescut securitatea circulației rutiere și securitatea circulației pietonilor.</p> <p>Este evident că rezultatele obținute, au contribuit (deși în unele cazuri indirect) la atingerea obiectivelor proiectului, și la asigurarea unor condiții de acces pentru antreprenorii rezidenți ai incubatorului de afaceri cât și pentru locuitorii din zonă.</p>	
<p>4. Impactul</p>	<p>Ponderea maximală a criteriului - 25%</p>	<p>Ponderea atribuită criteriului - 20%</p>
<p>Care este impactul proiectului deja observat și cel potențial? A reușit</p>	<p>Se constată că proiectul în mare măsură a contribuit la realizarea obiectivului general. A fost îmbunătățită</p>	

<p>proiectul să contribuie eficient la atingerea obiectivului general?</p>	<p>infrastructura de acces către incubatorul de afaceri, fapt ce a contribuit la creșterea numărului rezidenților și respectiv la majorarea impozitelor încasate în bugetul orașului.</p> <p>De asemenea, a fost îmbunătățit aspectul exterior al zonei respective și a fost sporită securitatea circulației rutiere și pietonale.</p> <p>Proiectul a dat un impuls pentru promovarea unor noi inițiative de dezvoltare. Astfel, datorită existenței drumului de acces renovat, APL Ceadâr-Lunga au reușit să atragă un proiect foarte important pentru dezvoltarea afacerilor – construcția unui centru de ambalare a mierii care se preconizează a fi construit pe teritoriul aferent incubatorului de afaceri. Proiectul urmează a fi finanțat de către USAID. Costul proiectului 1500 mii lei.</p> <p>Tot datorită accesului renovat, APL a decis amplasarea în perimetru străzii S. Lazo a Centrului pentru copii cu necesități speciale. Deschiderea acestui centru este preconizată în rezultatul unui proiect implementat cu suportul Agenției Cehe pentru Dezvoltare.</p> <p>Se remarcă faptul că în perioada 2017-2020 agenții economici rezidenți ai incubatorului de afaceri au reușit atragerea mijloacelor suplimentare pentru dezvoltarea afacerilor din contul programelor de granturi externe și interne. Astfel, prin intermediul programului SARD, 5 companii rezidente au atras granturi în valoare totală de 57900 Euro. Din sursele Fondului de susținere a antreprenoriatului din UTA Găgăuzia, 3 companii rezidente au atras investiții în valoare de 518800 lei. În cadrul programului ODIM ”Femei în afaceri”, 4 companii au atras granturi în sumă de 492222 lei. Din sursele Fondului de susținere a tinerilor antreprenori din UTA Găgăuzia 2 companii au obținut finanțare în sumă de 4950 Euro.</p>
<p>Au existat/există factori externi eventuali, care au pus/ar putea pune în pericol atingerea impactului proiectului?</p>	<p>Impactul proiectului poate fi afectat în cazul în care beneficiarul nu va asigura durabilitatea acestuia. De menționat că deși perioada de garanție a lucrărilor constituie 5 ani, acest obiect necesită întreținere curentă anuală: efectuarea marcajelor rutiere, întreținerea acostamentelor, curățarea periodică a canalelor de scurgere a apelor pluviale, ș.a. În acest context este necesar ca anual în bugetul local să fie alocate resurse în vederea asigurării întreținerii drumului renovat. După expirarea perioadei de</p>

	garanție se recomandă a inspecta anual sectorul de drum în vederea constatării necesității efectuării reparațiilor curente și respectiv, alocarea de resurse suplimentare pentru efectuarea reparațiilor curente.	
Care sunt efectele directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?	<p>Efectele directe care pot avea loc în rezultatul implementării proiectului pot fi următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ridicarea nivelului de trai a populației din microregiunea respectivă; - crearea posibilităților agenților economici de a-și extinde spectrul de servicii prestate în cadrul incubatorului de afaceri; - înlesnirea activității economice prin deschiderea diferitor afaceri noi; - oportunitatea dezvoltării pe teritoriul aferent incubatorului de afaceri a unui bussines-park care ar oferi facilități pentru amplasarea activităților de producere; - acces direct și rapid a cetățenilor către serviciile centrului medicilor de familie. 	
5. Durabilitatea	Ponderea maximală a criteriului - 15%	Ponderea atribuită criteriului - 12%
Există posibilitatea menținerii sau dezvoltării ulterioare ale beneficiilor proiectului după finalizarea lui sau a asistenței externe?	<p>APL Ceadâr-Lunga și administrația incubatorului de afaceri depun eforturi în vederea dezvoltării ulterioare a beneficiilor proiectului. De rând cu atragerea noilor rezidenți în incubatorul de afaceri, se preconizează dezvoltarea zonei aferente incubatorului de afaceri în vederea creării unui Bussiness-parc care ar oferi facilități suplimentare (încăperi de producție, acces la rețele tehnico-edilitare) pentru antreprenorii care doresc să-și extindă afacerile și să dezvolte activități de producție.</p> <p>De asemenea, după cum a fost menționat anterior, pe teritoriul aferent incubatorului de afaceri urmează să fie deschisă o casă de ambalare a mierii.</p>	
Există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului? Sunt alocate resursele necesare pentru implementarea lor? Sunt responsabilitățile părților stipulate clar?	<p>Durabilitatea infrastructurii rutiere reconstruite este asigurată de către secția "Amenajare teritoriu" din cadrul Primăria mun. Ceadâr-Lunga utilizând mijloacele financiare din bugetul local. Planul de durabilitate a fost elaborat la etapa de depunere a cererii de finanțare, însă ulterior a fost actualizat. Anual, pentru realizarea acțiunilor propuse în planul</p>	

	<p>de durabilitate sunt alocate mijloace financiare în sumă de aproximativ 50000 lei (acesta este o cifră estimativă deoarece resursele financiare se alocă pentru toate drumurile aflate în gestiunea primăriei) La necesitate, lucrările de reparație a drumului se preconizează că vor fi efectuate de către întreprinderea specializată „Drumuri Comrat”, pe bază contractuală.</p>	
<p>Există responsabilități asumate (ownership) din partea beneficiarilor proiectului? Sunt suficiente capacități instituționale și manageriale ca să asigure continuitate și utilizarea eficientă a beneficiilor proiectului?</p>	<p>Conform planului de durabilitate elaborat de beneficiar, sunt stabilite responsabilitățile ce țin de întreținerea infrastructuri renovate.</p> <p>Lucrările de întreținere a drumului (curățirea de zăpadă, așternerea materialului antiderapant, executarea marcajului rutier, întreținerea acostamentelor; reparații curente a trotuarelor ș.a.) vor fi efectuate de către secția Amenajare a teritoriului și în cadrul Primăriei”,</p> <p>în baza contractului de prestări servicii.</p> <p>La necesitate, lucrările de reparație a drumului se preconizează că vor fi efectuate de către întreprinderea specializată „Drumuri Comrat”, pe bază contractuală.</p> <p>Concomitent este de menționat, că de calitatea lucrărilor de construcție efectuate, pentru o perioadă de 5 ani de la momentul recepției finale, responsabil se face SRL ”Credo Industry”, antreprenorul lucrărilor, conform contractului de antrepriză prin garanția de bună execuție a lucrărilor.</p>	
<p>Există un cadru de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a beneficiilor/rezultatelor proiectului?</p>	<p>Cadrul de politici existent este favorabil pentru implementarea proiectului. Astfel Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de dezvoltare socio-economică al orașului Ceadr-Lunga pentru anii 2016-2020, prevede acțiuni de stimulare a antreprenoriatului și creare a locurilor de muncă (instruiri pentru antreprenori, facilități fiscale, organizarea vizitelor de studiu). De asemenea în plan sunt prevăzute acțiuni pentru reabilitarea rețelei de drumuri locale (12 sectoare rutiere în variantă asfaltată și 8 sectoare rutiere în variantă albă). Cadrul bugetar local prevede resurse în sumă 12770 mii lei pentru amenajarea teritoriului, în această sumă fiind inclusă și întreținerea drumurilor.</p>	
<p>6. Aspecte transversale (cross-cutting)</p>	<p>Ponderea maximală a criteriului - 10%</p>	<p>Ponderea atribuită criteriului - 10%</p>

<p><u>Respectarea Drepturilor Omului:</u> - În ce măsură proiectul a contribuit la promovarea drepturilor omului? - În ce măsură proiectul a ținut cont de grupurile vulnerabile în procesul de planificare? Care a fost grupul vulnerabil identificat și inclus social? A avut acesta de câștigat sau de pierdut în urma implementării proiectului?</p>	<p>Implementarea proiectului respectiv a influențat direct bunăstarea și nivelul de trai al beneficiarilor finali. Astfel este asigurat dreptul la libera circulație, dreptul la asistența medicală primară și urgență, dreptul la informație. În rezultatul implementării proiectului au de câștigat toate grupurile țintă.</p>
<p><u>Respectarea egalității de gen</u> În ce măsură proiectul a ținut cont de aspectele de gen în procesul de planificare și implementare? Câte femei/fete și câți bărbați/băieți au beneficiat de rezultatele, produsele proiectului?</p>	<p><u>Echitatea</u> Egalitatea de gen, în mod direct, nu este abordată de proiect. Totodată de rezultatele proiectului beneficiază atât bărbații, cât și femeile. Toată populația care locuiește în perimetrul străzii S. Lazo, cât și întreaga populație a or. Ceadâr-Lunga, indiferent de gen, are acces nemijlocit la principalul rezultat al proiectului – sectorul de drum reconstruit. În ce privește angajații care activează în cadrul incubatorului de afaceri și beneficiază direct de rezultatele proiectului, se atestă că din 172 de angajați, 23 sunt bărbați iar 149 femei.</p>
<p><u>Respectarea necesităților privind protecția mediului:</u> S-a ținut cont de aspectele ecologice la etapa de elaborare, precum și implementare a programului/proiectului? Care a fost influența proiectului asupra stării mediului (pozitivă sau negativă) și ce măsuri au fost întreprinse pentru ameliorarea acestora?</p>	<p>Proiectul, prin activitățile prevăzute nu are un impact negativ asupra mediului. Reconstrucția drumului s-a bazat pe un traseu deja existent. Datorită îmbrăcămintei rutiere din beton asfaltic, emisiile de gaze și zgomotul produs de transport sunt minimizate, fapt ce acționează benefic asupra mediului înconjurător. De asemenea este diminuată poluarea cu praf a zonei locative aferente drumului. La etapa elaborării documentației de proiect, acesta a fost supusă expertizei ecologice de stat, în rezultat fiind emis avizul 5-5-5767/1482 din 24.08.2018 prin care a fost coordonată documentația de proiect. La etapa de recepție a construcției din partea Inspectoratului pentru Protecția Mediului UTA Găgăuzia a fost emis actul de inspectare privind protecția mediului și folosirea rațională a resurselor naturale. Obiecții din partea IPM cu privire la impactul proiectului asupra mediului nu au fost.</p>
<p><u>Bună guvernare:</u> Pe parcursul planificării și implementării programului/proiectului a fost asigurat modul participativ și transparența procesului decizional?</p>	<p>În procesul de implementare a proiectului atât liderul de proiect, cât și partenerii s-au condus de principiile și practicile buneii guvernări. Dat fiind faptul că proiectul respectiv este unul deosebit de important pentru dezvoltarea economică a municipiului, pe parcursul implementării acestuia s-a atras atenție</p>

	<p>sporită informării comunității despre rezultatele intermediare ale proiectului. Astfel, pe parcursul perioadei de implementare 16 de articole cu privire la implementarea proiectului au apărut pe pagina web a ADR TA Găgăuzia.</p> <p>Transparența procesului decizional a fost asigurată prin implicarea mai multor actori cointeresați în procesul de implementare a proiectului. Astfel pentru realizarea procedurilor de achiziții a fost constituit grupul de lucru în care au fost incluși reprezentanți ai ADR și a Primăriei mun. Ceadâr-Lunga. De asemenea, a fost constituită echipa de implementare în cadrul căreia în afara responsabililor din cadrul ADR a făcut parte managerul proiectului delegat de către Primăria mun. Ceadâr-Lunga. La diferite etape, în activitatea echipei de implementare au fost implicați specialiști din cadrul serviciilor desconcentrate din mun. Ceadâr-Lunga.</p>
<p>Concluzii pe fiecare criteriu de evaluare:</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectul este relevant în raport cu prioritățile SDR UTA Găgăuzia 2017-2020 și în raport cu domeniile de intervenție a apelului de propuneri de proiecte lansat de către MDRC în anul 2016. Proiectul întrunește interesele tuturor grupurilor țintă și demonstrează un impact semnificativ atât asupra mediului de afaceri din mun. Ceadâr-Lunga cât și asupra populației municipiului; 2. Resursele alocate din FNDR au fost suficiente pentru implementarea proiectului fiind obținută o economie de resurse în comparație cu suma solicitată din FNDR (în cererea de finanțare a fost solicitată suma de 10 711,77 mii lei, iar costul final al proiectului a constituit 9 627,65 mii lei). Planul de implementare a proiectului a fost respectat, având în vedere că perioada efectivă de execuție a lucrărilor nu a depășit 12 luni, conform prevederilor contractului de antrepriză. Produsele obținute contribuie în general la atingerea obiectivelor specifice ale proiectului; 3. Eficacitatea proiectului este promițătoare cu condiția că se va asigura administrarea adecvată a serviciilor de întreținere a infrastructurii rutiere renovate. Rezultatele proiectului sunt pe măsură să satisfacă necesitățile grupurilor țintă relevante; 4. Se constată că proiectul în mare măsură a contribuit la realizarea obiectivului general. A fost îmbunătățită infrastructura de acces către incubatorul de afaceri, fapt ce a contribuit la creșterea numărului rezidenților și la îmbunătățirea aspectului exterior al zonei respective. De asemenea a sporit securitatea circulației rutiere și pietonale. Proiectul a dat un impuls pentru promovarea unor noi inițiative de dezvoltare cum ar fi atragerea surselor pentru construcția unei case de ambalare a mierii, înființarea unui centru pentru copii cu dizabilități. 5. Există premise ca durabilitatea rezultatelor să fie bună, cu condiția că beneficiarul va continua să asigure anual alocarea minimului de mijloace financiare necesare pentru întreținerea drumului renovat, iar după expirarea perioadei de garanție va contracta servicii calitative de reparație curentă a sectorului de drum. 	

Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță și adresate principalelor părți interesate):

1. Se recomandă Primăriei mun. Ceadâr-Lunga:

- pentru inițiativele ulterioare ca să atragă atenția la modalitatea de formulare și completare adecvată a matricei logice în conformitate cu rigorile impuse. Se va atrage atenție asupra identificării unor indicatori de progres pentru fiecare obiectiv care ar putea fi estimați cantitativ;
- se recomandă aplicantului în cadrul inițiativelor ulterioare evaluarea obiectivă a termenilor de implementare a proiectelor incluzând termeni realiști pentru toate etapele de implementare a proiectului și având în vedere că etapa pregătitoare a proiectului (elaborare și semnarea contractului de finanțare, elaborarea caietelor de sarcini pentru achiziții și desfășurarea procesului de achiziții poate dura 3 luni sau chiar mai mult);
- după expirarea perioadei de garanție se recomandă a inspecta anual sectorul de drum în vederea constatării necesității efectuării reparațiilor curente și respectiv, alocarea de resurse suplimentare pentru efectuarea reparațiilor curente;
- se recomandă APL Ceadâr-Lunga a obliga gospodăriile casnice, care au acces direct la carosabil, să întrețină într-o stare adecvată terenul adiacent drumului din preajma gospodăriilor sale.

2. Se recomandă ADR UTA Găgăuzia:

- să monitorizeze perioada de post implementare a rezultatelor proiectului în baza rapoartelor de asigurare a durabilității, prezentate de către beneficiar;
- să prezinte către CRD UTA Găgăuzia și către MDRC rezultatele evaluării impactului proiectului și provocările observate pe parcursul perioadei de post implementare.

**Șef secție monitorizare și evaluare
din cadrul ADR UTA Găgăuzia**

Nicolai SACALÎ

Realizarea indicatorilor de produs și rezultat în cadrul proiectului

Nr. d/o	Indicatori planificați:	Rezultatele principale atinse la finele proiectului	Notă
Indicatori de produs			
1	Obiective de suport în afaceri conectate la structura de acces și utilități publice	1	Realizat conform planului
2	Localități beneficiare de drum	1	Realizat conform planului
3	Lungimea drumului renovat (km.)	1,265	Realizat conform planului
4	Lungimea trotuarelor construite și reabilite (m ²)	1230	Realizat conform planului
5	Lungimea sistemului de evacuare a apelor pluviale reabilitat (km.)	0,64	Realizat conform planului
6	Persoane informate (nr.persoane)	19401	Realizat conform planului
7	Amenajarea acceselor la străzi aferente (nr.)	10	Realizat conform planului
8	Amenajarea intrărilor în curți individuale (nr.)	107	Realizat conform planului
Indicatori de rezultat			
1	Locuri de muncă noi create	108	Valoarea inițială a constitua 64 locuri de muncă la data inițierii proiectului.
2	Număr de rezidenți beneficiari	16	
3	Populația cu acces îmbunătățit la drum	22800	Sunt incluși doar locuitorii mun. Ceadâr-Lunga
4	Vehicule în trafic (lunar)	8000	Numărul vehiculelor este indicat conform estimărilor APL.

IV. Lista persoanelor intervievate:

Data	Instituția / Localitatea	Numele, Prenumele	Funcția
03.09.2020	Primăria mun. Ceadâr-Lunga	Topal Anatolii	Primar
03.09.2020	Incubator de afaceri din mun. Ceadâr-Lunga	Topal Galina	Director interimar
03.09.2020	SRL «Poveste de Dragoste» mun. Ceadâr-Lunga	Guboglo Alexandr	Director
03.09.2020	SRL «Ferestre si usi pentru Voi» mun. Ceadâr-Lunga	Gradinar Ivan	Director
03.09.2020	Locuitorul str. S. Lazo, mun. Ceadâr-Lunga	Ivancioglo Maria	Locuitor

Lista documentelor analizate

1. Nota conceptuală;
2. Solicitarea de finanțare;
3. Bugetul proiectului;
4. Matricea cadrul logic;
5. Rapoartele trimestriale referitor la derularea proiectului;
6. Planul strategic de dezvoltare socio-economică al or. Ceadâr-Lunga pentru anii 2015-2020;
7. Strategia de dezvoltare regională UTA Găgăuzia 2017-2020;
8. Strategia națională de dezvoltare regională 2017-2022;
9. Contractele de antrepriză încheiate în cadrul proiectului;
10. Procese verbale ale grupului de lucru pentru achiziții publice.